

РЕШЕНИЕ

№ 184

гр. Стара Загора, 26.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на девети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Пламен Ст. Златев

Членове: Мариана М. Мавродиева
Веселина К. Мишова

при участието на секретаря Катерина Ив. Маджова
като разгледа докладваното от Веселина К. Мишова Въззивно гражданско дело № 20235500500244 по описа за 2023 година

Производството е образувано по въззивна жалба, подадена от С. А. Б., против решение № 260008 от 13.02.2023 г., постановено по гр.д. № 342/2020 г. на Старозагорския районен съд, с което е отхвърлен предявеният иск за присъждане на възнаграждение за положен извънреден труд.

Въззивникът изразява несъгласие с убеждението и мотивите на първоинстанционния съд. Излага съображения по правото. Иска от съда да постанови решение, с което да отмени обжалваното решение и да постанови друго, с което да уважи исковата претенция.

Въззиваемият ОД на МВР Стара Загора оспорва въззивната жалба и излага съображения в подкрепа на становището си и моли съдът да потвърди обжалваното решение.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на оспорения съдебен акт:

Пред районния съд са били предявени искове по чл. 178, ал.1, т.3 ЗМВР и чл.86, ал.1 ЗЗД.

Ищецът (сега въззивник) е твърдял в исковата си молба, че за периода от 01.12.2016 г. до 01.12.2019 г. е полагал труд в ОД на МВР Стара Загора като младши инспектор. През периода полагал труд на смени с продължителност 24 часа. Работното време се изчислявало сумарно - на

тримесечен период. Работата извън работното време следвало да се компенсира като извънреден труд. До началото на април 2015 г. имало изрична разпоредба за преобразуване на нощния труд при изчисляването на работното време, но след въвеждането на изцяло нова наредба относно работното време, методиката останала неуредена и затова следвало да се прилага общата – Наредба за структурата и организацията на работната заплата. Претендирал е допълнително възнаграждение за своеобразния извънреден труд от надхвърлянето на дължимите нормочасове след преобразуване на часовете положен нощен труд към дневен такъв, който се получава по силата на общи трудови норми, приложими при липсата на специален регламент за служителите на МВР. Претенцията е за сумата от 1680 лв. за периода 01.12.2016 г. до 31.10.2019 г. Претендирал е и лихва.

Ответникът (сега въззиваем) е оспорил исковете, като е твърдял, че ищецът не е полагал извънреден труд, който да подлежи на заплащане. Позицията се базира на наредбите за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР. Счита, че за нощния труд на държавните служители в МВР, предвиден и уреден в чл. 187, ал. 1 и ал. 3 ЗМВР, не би следвало да се прилага чл. 9 от Наредба за структурата и организацията на работната заплата и е искал съдът да отхвърли предявените искове.

Първоинстанционният съд е приел за безспорно от фактическа страна, че за процесния период страните са били в служебно правоотношение, по силата на което ищецът е заемал длъжността „младши полицаи“ и е полагал труд на 24-часови смени, по график, включително е нощен труд за времето от 20 часа до 8 часа, който му е бил заплатен, но не и приравнен на дневен чрез умножение с коефициент 1.143 и респ. не му било заплатено възнаграждение за извънреден труд.

От правна страна първоинстанционният съд е приел, че спорът между страните е дали положението от ищеца нощен труд подлежи на преобразуване в дневен, респ. дали така получената разлика подлежи на заплащане като извънреден труд, т.е. дали правилото на чл.9, ал.2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата е приложимо. По този спорен между страните въпрос първоинстанционният съд е приел, че положените от ищеца часове нощен труд не следва да се превръщат в дневни по реда на посочения текст от наредбата, при условие че приложимата през процесния период Наредба № 81213-776 от 29.07.2016 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители, не предвижда такъв ред за преизчисляване на часовете нощен труд. Приел е, че въпросът за отчитането на нощния труд на държавните служители по ЗМВР е уреден по нов нормативен начин, като е изоставено разрешението, възприето

в Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г. (отм.) броят на часовете нощен труд да се умножава по коефициент. Приел е, че не е налице празнота в правото, която да се нуждае от преодоляване и попълване чрез прилагане на чл. 9, ал. 2 от Наредба за структурата и организацията на работната заплата. Приел е също така, че Наредбата за структурата и организацията на работната заплата и в частност предвиденото в чл. 9 от нея правило касае уредбата на трудови правоотношения по КТ, но не и служебни правоотношения по ЗМВР, който се явява специален закон съгласно чл. 142, ал. 2 от ЗМВР и дерогира приложението на общата норма.

Въззивният съд, след като подложи на самостоятелна преценка доказателствата и обсъди защитните тези на страните, при съблюдаване на очертаните с въззивната жалба предели на въззивното производство, намери въззивната жалба за неоснователна.

По делото не е спорно, че през процесния период (м. декември 2016 г. до м. октомври 2019 г.) страните са били в служебно правоотношение, по силата на което въззивникът е заемал длъжността „младши полицай“ и е полагал труд на 24-часови работни смени, по график, включително за времето от 22 часа до 06 часа, който нощен труд му е бил заплатен, но не е бил приравнен на дневен чрез умножение с коефициент 1.143 и респ. не му било заплатено възнаграждение за получения при преизчисляването извънреден труд.

Неоснователно е възражението във въззивната жалба, че, видно при сравняване на разпоредбите от КТ и ЗМВР, е ясно, че е налице празнота в уреждането на полагането на нощен труд от държавните служители по ЗМВР. Безспорно е, че в нормативната уредба държавните служители в МВР са изключени от обхвата на общия правен режим, който предвижда ограничение от 7 часа на нормалната продължителност на нощния труд, и на тези служители не е предоставена възможност за преобразуване на нощния труд в дневен. Така и в Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г., издадена от министъра на вътрешните работи в изпълнение на законовата делегация по чл.187, ал.9 ЗМВР, не е предвидено правило, съобразно което отработените часове нощен труд да се превръщат в дневни при сумарното изчисляване на работното време. Наредбата за структурата и организацията на работната заплата не може да намери субсидиарно приложение, тъй като няма празнина в правото, доколкото правоотношенията, свързани с реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители, работещи в МВР, са уредени с посочената по-горе наредба на министъра на вътрешните работи. Вярно е, че в тази наредба не е предвидено преизчисляване на нощния труд, но това очевидно не е поради пропуск, защото действалата преди това Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г. сега отменена, е допускала това, а поради различен начин на уреждане на тези отношения. Празнина в законодателството има, когато липсва изрична норма,

която да урежда съдържанието на възникналите граждански правоотношения. Въобще, както разпоредбите на КТ, така и на ЗДСл са неприложими по аналогия, вкл. и по отношение на конвентиране на часовете труд, положен през нощта, в дневни часове (ТР № 1 от 15.03.2023 г. на ОСГК на ВКС; Р-55-2015, III г.о.; Р-197-2019 г., IV г.о.; Р-311-2019 , IV г.о.). Нещо повече. Чл.8 и чл.12 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 04.11.2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време също не налага да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда пред деня – Р от 24.02.2022 г. по дело С-262/20 на СЕС.

В тази връзка следва да се посочи, че чл.20 и чл.31 от Хартата на основните права на ЕС допускат определената в законодателството на държавата членка нормална продължителност на нощния труд от 7 часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, вкл. полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна с тази цел – така в решение от 24.02.2022 г. по дело С-262/20 на СЕС. В случая е налице именно такава допустима от закона цел, свързана с разликата в третирането, и тя изхожда от спецификата на дейността на органите на МВР, насочена към защита на правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и пожарна безопасност и защита на населението – чл.2 ЗМВР, както конкретно от спецификата на някои от основните дейности, извършвани в МВР - оперативно-издирвателна; охранителна; разследване на престъпления и осигуряване на пожарна безопасност и защита при пожари, бедствия и извънредни ситуации. Именно затова няма как да не се приеме, че различното третиране на полицаите и пожарникарите е основано на обективен и разумен критерий, т.е. напълно съразмерен, съответстващ на обществено значимата цел, към която е насочена тяхната дейност.

Неоснователно въззивникът, позовавайки се на специалната закрила по КТ, черпи право от нормите на КТ. Специалната закрила по КТ е изрично предвидена в нормите на чл.140, чл.140а и чл.141, ал.2, но ал. 1 на чл.140 КТ е неприложима. Съгласно този текст нормалната продължителност на работното време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 7 часа. Разликата между нормалната продължителност на работното време, която е 8 часа, и установената максимална продължителност на работното време през нощта, налага преизчисляването му, начинът на което е предвиден в чл.9, ал.2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. Тази разпоредба обаче е неотносима към предвидената в КТ специална закрила, с която се ползват работниците и служителите, полагащи нощен труд, защото касае начина на изчисляването му. За служителите в МВР е установена друга

максимална продължителност на нощния труд. Въобще разпоредбите на КТ, така и на ЗДСл са неприложими по аналогия, вкл. и по отношение на превръщането на часовете труд, положен през нощта, в дневни часове. След като спецификата на изпълняваните от служителите на МВР служебни задължения по охрана на обществения ред, пожарна безопасност и пр., които изискват непрекъсваемост на процеса, налага ограничаване на предвидената в КТ специална закрила, не може да се търси равнопоставеност с другите работници и служители, които работят по трудово правоотношение, нито пък става дума за поставянето им в по-неблагоприятно положение.

Неоснователно въззивникът, позовавайки се на чл.187, ал.1 ЗМВР, счита, че в тази разпоредба е установено нормалното работно време с оглед дневната, а не на нощната част от деня, аналогично на уредбата на КТ. Въззивният съд намира за напълно неподходящо заключението, че изразът „8 часа в денонощието“ е синоним на „8 часа дневно“. Вярно е, че в чл.187, ал.1 ЗМВР е посочено, че нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Но в случая не става въпрос за времето от изгрев до залез, а за преносното значение на думата, което е в смисъл на денонощие. Това е така, защото продължителността на работното време се установява за определен календарен период и се измерва с физическата единица за време – час (за ден, за седмица и т.н.). В зависимост от календарния период, за който се определя, мярката на труда, изразена чрез работното време, може да бъде работен ден, работна седмица или сумирано изчисляване на работното време. Работният ден е продължителността на работното време в рамките на едно денонощие. Работната седмица е продължителността на работното време в рамките на една календарна седмица. И при сумираното изчисляване на работното време законът установява максимална седмична и ежедневна продължителност на работното време, като особеността е свързана с изчисляването му в рамките на периода, за който е установено. Работата на смени, каквато е била работата на въззивника, се извършва в тази част от денонощието, в която работникът или служителят е длъжен да изпълнява трудовите си задължения според организацията на работния процес, а работното време се изчислява сумирано. В ал.3 на посочения по-горе текст е посочено, че при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22 и 6 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, т.е. урежда изключението, касаещо работата на смени, която продължава повече от 8 часа дневно. Разпоредбата е напълно ясна и не се нуждае от тълкуване. Законодателят изрично е уредил възможността при работа на смени да се полага труд и през нощта, който, в зависимост от началния час на смяната, може да бъде с продължителност от 1, но не повече от 8 часа за всеки 24-часов период. При изрично законодателно уреждане на продължителността на нощния труд при работата на смени няма как да се приеме, че липсва уредба, поради което следва да се приложи по аналогия КТ.

Неоснователно въззивникът, позовавайки се на т.23 на ТР № 6/2013 г. на ОСГТК на ВКС, счита, че с Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г, е поставен в неравностойно положение спрямо другите държавни служители и работници и служители, работещи по трудово правоотношение, ако не се приложи общия закон. Посоченото тълкувателно решение касае освобождаването на държавните служители в МВР от заплащане на държавни такси по граждански дела, свързани с тяхното служебно правоотношение, доколкото в специалния закон, действал към онзи момент, е липсвала изрична разпоредба в този смисъл, поради което, въпреки, че съдебните спорове са били свързани с права във връзка с полагания от тях труд, законодателят не ги е освободил изрично от задължението да заплащат държавна такса, с което ги поставя в неравностойно положение с другите работници и служители, в т.ч. и със служителите, работещи в МВР по трудови договори.

С оглед на тези съображения въззивният съд намира, че съдържанието на правоотношението досежно полагания от служителите на МВР нощен труд е напълно правно уредено – арг. и от чл.26, ал.1, поради което нито има празнина, която да налага бъде преодолявана, нито има неравност в третирането. Първоинстанционният съд е приел точно това, поради което постановеното от него решение е правилно и следва да бъде потвърдено. С оглед изхода на спора, на въззиваемия следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв. за въззивната инстанция.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260008 от 13.02.2023 г., постановено по гр.д. № 342/2020 г. по описа на Старозагорския районен съд.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.8 ГПК С. А. Б. от гр. К., ***, ЕГН *****, ДА ЗАПЛАТИ на ОД на МВР Стара Загора, представлявана от директора С. С., сумата в размер на 100 лв. за юрисконсултско възнаграждение за настоящата инстанция.

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____